

כנגד כל הסיכויים – משיקום ומהחלמה בבריאות הנפש לשילוב קהילתי

עורכת המדור: תמר פלי אלטיט

מאת: נגה זיו

תמר פלי אלטיט

והמדיניות.

שער 3 - הכשרה והטמעה של התערבויות מקדמות החלמה מבוססות ראיות בפרקטיקה השיקומית.

שער 4 - חשיבות ההסתכלות הרב תרבותית, ובו התייחסות לחברה הערבית, לחברה החרדית ולאוכלוסייה של יוצאי אתיופיה.

שער 5 - השיקום הפסיכיאטרי לאן? ובו מוצגות תוכניות חדשניות שמושם בהן דגש על שינוי במודי ההצלחה בשיקום לכיוון של משמעות ו"מכוונות אדם". ברוב התוכניות נמדיים תפקוד והשתלבות בתעסוקה מנקודת מבט של הסביבה החיצונית, המטפלים והארגונים, ואילו בתוכניות החדשות מעורבות תפיסות סובייקטיביות הממוקדות באדם ובמטרותיו האישיות.

זהו ספרם השני של המחברים אחרי עשור לפרסום ספרם הראשון: "שיקום והחלמה בבריאות הנפש - קריאה מנקודות מבט שונות פרקטיקה, מדיניות ומחקר" (2007). המחברים מתארים את תהליך התהוות הספר כשהכוונה הייתה עדכון צנוע של הספר הראשון, אך במהלך פנייתם לאנשים שונים, התהווה ספר חדש, עשיר בתכנים, ספר

כנגד כל הסיכויים - משיקום ומהחלמה בבריאות הנפש לשילוב קהילתי (2019). בעריכת פרופ' נעמי הדס לידור ופרופ' מקס לכמן. הוצאת הקריה האקדמית אונו.

בחרנו הפעם לסקור במדור ספר חדש, עדכני וייחודי בתחום בריאות הנפש בקהילה, תוצר של חזון משותף ועשייה מונונת, מתמדת ומתפתחת. אנו מאמינות שניתן למצוא בו תרומה משמעותית, הן לאנשי מקצוע מתחומים שונים והן למשפחות ולצרכנים.

בברכה,

נגה זיו ותמר פלי אלטיט

הספר "כנגד כל הסיכויים - משיקום והחלמה בבריאות הנפש לשילוב קהילתי" כולל מגוון מאמרים בתחום השיקום, ההחלמה והשילוב בבריאות הנפש בקהילה. הוא מציג בו זמנית הן מאמרים תיאורטיים והן מאמרים מעשיים. הכותבים הם גם אנשי אקדמיה, גם אנשי טיפול ועשייה וגם צרכנים ובני משפחה. הספר עוסק בתפיסות במחקר, בניסיון אישי ובחוויות של הכותבים. מוצגים בו מודלים חדשים וכן תיאורי התנסויות בעבודה היום-יומית.

הספר מחולק לחמישה שערים:

שער 1 - ממעוף הציפור כולל מאמרים העוסקים בתפיסת השיקום בבריאות הנפש בחברה, ובהסתכלות היסטורית ומערכתית על התהליכים שמתרחשים כאן בשנים האחרונות.

שער 2 - ידע מתוך ניסיון כמשפיע על הפרקטיקה

השיקום וההחלמה בהקשרים של עשייה מגוונת. בגישות שפותחו על ידי מרפאות בעיסוק, בהובלת פרופ' נעמי הדס לידור, אפשר למנות את הגישה הקוגניטיבית דינמית, שיטת התיווך וקורס קש"ת. גישות ושיטות אלו מבוססות על גופי ידע ספציפיים של המקצוע בעיקר הקוגניטיביים תפקודיים, מטה-קוגניציה והקשר בין רגש ובין קוגניציה. בספר אפשר למצוא הן את הביסוס התיאורטי והמחקרי והן דרכי יישום של הגישות האלה.

המעורבות הפעילה של מרפאים ומרפאות בעיסוק בכתיבת ספר זה גם היא בהלימה לרוח המקצוע שלנו, שמאז היווצרו לפני 100 שנה, ועוד לפני הופעת "תנועת ההחלמה" העולמית, הוא מכון וממוקד אדם, בחירת מטרות אישיות, הגנשה והתאמת עיסוקים משמעותיים כמנוף לבריאות, להחלמה, לאיכות חיים ולהשתתפות.

הספר מזמין ונעים לקריאה על אף היותו עב כרס (מכיל 592 עמ'). האיורים והתרשימים בו ברורים ומדגימים את המודלים. הציורים ואזכור מתוך שירים בראש השערים והמאמרים מוסיפים לפואטיקה ולאסתטיקה של הספר.

האחרית דבר האישית של ד"ר שירה ילון חיימוביץ, מרפאה בעיסוק מובילה שהקימה את החוג לריפוי בעיסוק בקרית אונו, מרגש ועוצמתי בתארה את העשייה המקצועית והחברתית הענפה למען אוכלוסיית האנשים עם מוגבלות. עשייה זו מבטאת גם את תרומת המרפאים בעיסוק וגופי הידע לפיתוח תוכניות חדשניות עם מבט של תקווה לעתיד.

נכתב בידי: **נגה זיו**, MSc, OT, החוג לריפוי בעיסוק, אוניברסיטת תל-אביב.
nogaziv@tauex.tau.ac.il
נערך בידי: **תמר פלי אלטיט**,
tamaraltitp@gmail.com

שהוא ביטוי לעשייה רבה ועשירה שנעשתה בשנים האחרונות. המחברים טוענים כי הספר השני בוגר יותר, יש בו ביטוי להרבה עשייה וכן ביטוי להרבה שאלות שלא נשאלו ב-2007, ובספר הזה הן עולות לדיון ולחשיבה. לכמה מהן יש תשובות, לכמה מהן פחות ולאחרות עדיין אין.

בספר הזה המאמרים מוצגים לפי נושאים מרכזיים ובעלי חשיבות רבה, אך היופי בהצגתם הוא בערבוב בין הכותבים מבחינת תפקידיהם ומעמדם. יש מאמרים שנכתבו רק על ידי אנשי אקדמיה, מחקר ותיאוריה ויש מאמרים של מתמודדים המשמיעים את קולם בצלילות, בעומק ובאומץ ומתארים חוויות אנושיות מורכבות. הייחוד הוא בדיאלוג שנוצר בין אנשי תיאוריה, מדיניות, טיפול והוראה לבין מתמודדים שקצתם מצויים כבר בעמדות מפתח בתפקידים בכירים בתחום המדיניות והאקדמיה. תוצאות העבודה המשותפת בין כל הגורמים מרגשות ביותר ובעלות ערך והשפעה כגון: השתלבות מתמודדים עם פגיעה נפשית במערכת בריאות הנפש, מעורבות צרכנית באקדמיה, פיתוח תוכנה מדינית הנובעת מהתנסות אישית.

הספר מיועד (לפי הנכתב על הכריכה) לכל אדם המתעניין בשיקום, בשילוב ובהחלמה של אנשים עם מוגבלות פסיכיאטרית בחברה. תוכנו מיועד למתמודדים, למשפחות, לחוקרים, לסטודנטים, לאנשי מקצוע, לאנשי חוק וממשל ולקהל הרחב.

הספר רלוונטי מאוד לעבודת המרפאים בעיסוק: עבודת העריכה של הספר ושל המהדורה הקודמת לו הינה פרי עבודה משותפת בין פרופ' נעמי הדס לידור – מרפאה בעיסוק, לבין פרופ' מקס לכמן – עובד סוציאלי, העוסקים זה עשרות שנים בתחום השיקום, השילוב וההחלמה. בכותבים ובכותבות אפשר למצוא ייצוג של מרפאות בעיסוק מובילות. הן מייצגות את התרומה הייחודית של מקצוע הריפוי בעיסוק בתחום